

Організаційна структура проектно-орієнтованої компанії

Данило Курбанов,

*аспірант кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,*

email: kurbanovds@krok.edu.ua,

ORCID: 0009-0002-6014-2556

Олександр Сумець,

*д-р екон. наук, професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,*

e-mail: sumets.alexander@gmail.com,

ORCID: 0000-0002-7116-3857

Актуальність. В умовах сучасного мінливого бізнес-середовища головним завданням для компанії, організації стає швидке реагування на зовнішні зміни та відповідне впровадження ефективних заходів і методів взаємодії [7]. Сьогодні більшість продуктів та послуг ще до початку їхнього виробництва чи представлення у формі, придатній до споживання, орієнтовані якщо не на конкретну групу споживачів, то щонайменше на певний прошарок населення. Тому все більше організацій розглядають власну діяльність через реалізацію окремих, обмежених у часі, проектів [3]. Проектування бізнесу і перехід до проектно-орієнтованих підприємств, організацій є глобальною тенденцією розвитку світової співдружності [4]. При переході до концепції проектно-орієнтованого управління компанії зазнають значних змін, у тому числі важливим є питання вибору оптимальної моделі організаційної структури. Сьогодні для вітчизняної економіки гостро стоїть питання переходу багатьох компаній від бюрократичних ієрархічних, горизонтальних та функціональних організаційних структур до більш гнучких та сучасних.

Аналіз літературних джерел за досліджуваним питанням. Вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних та прикладних аспектів проектно-орієнтованого управління на підприємствах, внесли такі вчені: Є. Антипенко [1], В. Воронкова [2], І. Новаківська [3], С. Павлова [4], О. Козакова [7] та інші.

Однак, не дивлячись на чисельну кількість публікацій, теоретико-методологічна база проектно-орієнтованого підходу до управління організаціями на цей момент часу сформована не повністю. Особливої уваги потребує вивчення процесів трансформації організаційних форм компаній та адаптації під мінливі ринкові умови.

Метою дослідження є опис ключових характеристичних моментів проектно-орієнтованої організаційної структури управління, опис її переваг та недоліків.

Викладення основного матеріалу дослідження. В [5] зазначено, що «проектно-орієнтоване управління організацією передбачає управління не організацією як такою, а її портфелем проектів. За цієї умови вся діяльність організації розбивається на програми, що спрямовані на досягнення конкретних її цілей, а вже в рамках програм виконуються окремі проекти».

Класична форма проектного управління підприємства (та окремих напрямів його діяльності) в основному орієнтована на використання матричної і проектної структур управління [1]. Матрична структура поєднує функціональну та проектну складові. Це дозволяє ефективно розподіляти ресурси між функціональними відділами та проектними командами. Однак, подвійне підпорядкування співробітників може викликати конфлікти між менеджерами, що негативно впливає на виконання проектів.

Своєю чергою, проектна структура має більшу цінність. За умови побудови такої структури всі ресурси компанії орієнтовані на виконання проектів. Кожен проект має власну команду, що включає всіх необхідних фахівців, а керівник проекту має максимальну автономію у прийнятті рішень. Такий підхід забезпечує високу ефективність, але вимагає великих витрат на управління.

Проектна структура управління є одним із найбільш гнучких та ефективних способів організації роботи, особливо в умовах динамічного ринкового середовища. Вона ґрунтується на формуванні тимчасових команд або підрозділів, які працюють над конкретними проектами. Цей підхід має низку переваг: чітке фокусування на досягненні цілей, гнучкість і адаптивність, ефективне використання ресурсів, покращення внутрішньої комунікації, можливість залучення фахівців, інноваційність та креативність, прозорість процесів і підзвітність, мотивованість працівників, скорочення часу виконання, а також підвищення конкурентоспроможності [2; 5; 6].

Проектна структура управління є одним із найбільш затребуваних підходів у сучасному бізнес-середовищі, що характеризується динамічністю, конкуренцією та потребою в інноваціях. Її використання надає можливість підприємствам адаптуватися до змін, ефективно виконувати завдання та досягати стратегічних цілей. Завдяки фокусуванню на результатах і гнучкому управлінню ресурсами проектний підхід забезпечує швидку реакцію на виклики ринку, підвищуючи конкурентоспроможність організації.

Ключовою перевагою проектної структури є її здатність забезпечувати інтеграцію різних функціональних сфер, залучаючи до роботи висококваліфікованих спеціалістів. Це сприяє зростанню професійної компетенції команди, розвитку креативності та впровадженню інновацій. Водночас проектна структура сприяє раціоналізації управлінських процесів: від чіткого розподілу відповідальності до зменшення витрат і оптимізації використання ресурсів. Здатність забезпечувати прозорість процесів і підзвітність на кожному етапі реалізації проекту додає йому структурі ефективності.

В умовах, коли бізнесу необхідно швидко адаптуватися до змін, проектна структура управління стає інструментом, який дозволяє підприємствам не лише ефективно вирішувати поточні завдання, але й створювати умови для довгострокового розвитку. Компанії, що застосовують проектний підхід, можуть швидше виводити на ринок нові продукти, розробляти інноваційні послуги та займати провідні позиції у своїх галузях. Однак, для успішного впровадження проектної структури необхідно враховувати певні виклики, такі

як складність управління великою кількістю проектів, потреба в координації між функціональними підрозділами та можливі конфлікти між командами. Подолання цих труднощів вимагає використання сучасних інструментів проектного менеджменту, таких як спеціалізоване програмне забезпечення, а також побудови культури співпраці та гнучкого управління всередині організації.

Висновок. З огляду на вищевикладене констатуємо, що проектна структура управління виступає важливим засобом для створення адаптивних, інноваційних і конкурентоспроможних підприємств. Вона надає можливість ефективно функціонувати в умовах глобалізації, цифровізації та постійних змін, одночасно створюючи можливості для стійкого розвитку та забезпечення високої якості управлінських рішень. Застосування проектного підходу є актуальним і перспективним для підприємств, які прагнуть зміцнити свої позиції на ринку та створити цінність для всіх зацікавлених сторін.

Ключові слова: організація, проект, проектно-орієнтоване управління, матрична структура, проектна структура.

Список використаних джерел

1. Антипенко Є. Ю., Воронова О. В. Проектно-орієнтована організаційна структура управління ланцюгами поставок як метод підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1 : Економіка.* 2013. Вип. 2. С. 109-113. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2013_2_17.
2. Воронкова В. Г., Романенко Т. П., Андрюкайтене Р. Концепція розвитку проектно-орієнтованого бізнесу в умовах цифрової трансформації до Smart-суспільства. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії.* 2016. Вип. 67. С. 13-27. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpvgvzdia_2016_67_3.
3. Новаківський І. І. Проектно-орієнтована система управління як ціль еволюції проектного менеджменту. *Проблеми економіки та управління: вісник Національного університету «Львівська політехніка».* Львів: НУ «Львівська політехніка», 2009. 640. С. 163-174.
4. Павлова С. І. Проектно-орієнтовані організації як розвиток методів управління підприємством. *Вісник ЖДТУ.* 2016. № 4 (78). С. 170-177.
5. Сумець О. М. Проектно-орієнтоване управління організацією: навч. посібник. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2022. 166 с.
6. Сумець О. М., Сиромятніков П. С. Проектно-орієнтоване управління організацією: узагальнені критерії вибору проектів. *Наук. журнал «Технічний сервіс агропромислового, лісового та транспортного комплексів».* 2019. № 15. С. 229-235.
7. Козакова О. М., Козаков В. В. Інноваційна система управління бізнес-процесами проектно-орієнтованої організації соціального спрямування. *Науковий журнал «Економіка: реалії часу».* 2014. № 6(16). С. 136-142. URL : <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n6.html>.